

На основу члана 252. тачка 13. а у вези са чл. 175, 176, 177, 178, 179. и 183. Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини ("Службени лист БиХ", број 6/06) министар комуникација и транспорта, у сарадњи са органима надлежним за образовање доноси

ПРАВИЛНИК

О ОСПОСОБЉАВАЊУ ЗА ВОЗАЧА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим правилником прописују се услови, начин и вријеме трајања оспособљавања кандидата за возаче моторних возила, услови и начин рада ауто-школа и образовних установа у процесу оспособљавања, обиљежавање возила на којима се обавља оспособљавање возача, минимум опреме којом располажу ауто-школе, полагање испита за возаче моторних возила, наставни план и програм оспособљавања кандидата, и евиденција и документација коју воде ауто-школе и надлежни органи.

Члан 2.

(Надлежност)

Оспособљавање за возача моторних возила обављају ауто-школе и образовне установе у процесу редовног образовања ученика за оспособљавање управљања моторним возилима за занимање возач моторних возила, у складу са Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон) и овим правилником.

II - ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА ВОЗАЧА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

Члан 3.

(Приступ оспособљавању)

(1) Оспособљавању за возача моторних возила може приступити лице (у даљем тексту: кандидат) које:

- има године живота прописане Законом, за поједине категорије и поткатегије моторних возила,
- посједује лекарско увјерење о здравственој способности за управљање возилом одговарајуће категорије, не старије од годину дана,
- има босанскохерцеговачко држављанство, пријављено пребивалиште или боравак у Босни и Херцеговини, дуже од шест мјесеци, као и страни држављанин који има одобрен стални или привремени боравак у Босни и Херцеговини, дужи од шест мјесеци.
- је способно самостално рјешавати испитне тестове и
- испуњава и друге услове прописане за одређену категорију.

(2) У случају оспособљавања за стицање права управљања моторним возилом за категорије утврђене чланом 184. став 2. т. 3. и 4. кандидат је дужан, приликом

пријаве за оспособљавање за возача моторног возила, доставити на увид важећу возачку дозволу и приложити њену овјерену фотокопију те доставити доказ о испуњавању услова у погледу дужине управљања моторним возилом те категорије.

Члан 4.

(План и програм оспособљавања)

(1) Оспособљавање за возача моторних возила (у даљем тексту: оспособљавање) обавља се на основу плана и програма који је прилог број 1 и чини саставни дио овог правилника.

(2) Оспособљавање обухвата теоретски и практични дио и то из:

- Прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних возила,
- Пружања прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној несрећи и
- Управљања моторним возилом.

Члан 5.

(Уговор о оспособљавању)

Права и обавезе ауто-школе и кандидата уређују се уговором у писаном облику, који има следеће основне елементе:

- права и обавезе ауто-школе, у циљу обезбјеђења квалитетног оспособљавања кандидата,
- право и обавезу кандидата, у складу са планом и програмом из члана 4., с правом промјене ауто-школе,
- дефинисану цијену наставног часа за поједини наставни предмет,
- трајање оспособљавања.

Члан 6.

(Оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

(1) Оспособљавање почиње обуком из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних и прикључних возила.

(2) Наставни час из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима траје 45 минута и кандидат у току једног дана може имати највише четири часа, са одговарајућим одморима између сваког часа.

(3) Настава из прописа о безбједности саобраћаја на путевима може се изводити истовремено са највише 30 кандидата у једној групи.

(4) Дневник о извођењу наставе из прописа о безбједности саобраћаја на путевима дат је на обрасцу који је прилог број 2 овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 7.

(Трајање оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

Број часова оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима утврђује се како слиједи:

БРОЈ ЧАСОВА ОСПОСОБЉАВАЊА ИЗ ПОЗНАВАЊА ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА						
Категорије, односно поткатегије	Број часова	Додатни број часова ако кандидат има једну од категорија или по ткатегија			УКУПНО	
		A1, B1	A, B, BE	C, CE, C1, C1E	Нема катег.	Има катег.
A1, B1	15	-	-	-	15	-
A, B, BE	20	10	-	-	20	10
C1, C1E, C, CE	25	-	10	-	25	10
D1, D1E, D, DE	30	-	-	5	30	5

БРОЈ ЧАСОВА ЗА ПРОВЈЕРУ ПОЗНАВАЊА ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА						
Тролејбус	20	-	-	-	20	-
Трактор	10	-	-	-	10	-
Радна машина, мотокултиватор	10	-	-	-	10	-
Бицикли са мотором	10	-	-	-	10	-

Члан 8.

(Цијена оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

(1) Орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежан за образовање утврђује основну вриједност наставног часа за оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, која не може бити мања од пет КМ.

(2) У цијену наставног часа урачунат је порез на додатну вриједност.

Члан 9.

(Провјера познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

(1) Након завршеног оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, ауто-школа обавља провјеру оспособљености кандидата, путем тестирања.

(2) О завршеном оспособљавању и провјери познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, ауто-школа кандидату издаје потврду на обрасцу који је прилог број 3 и чини саставни дио овог правилника.

Члан 10.

(Оспособљавање из управљања моторним возилом)

(1) Оспособљавању из управљања моторним возилом може приступити лице које положи испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

(2) Час обуке из управљања моторним возилом траје 45 минута, у оквиру 60 минутног радног времена а блок час траје 90 минута, у оквиру 120 минутног радног времена.

Кандидат у току једног дана може имати највише два часа, са одговарајућим одморима између часова.

(3) Прва четири часа оспособљавања изводе се на полигону или на путу са мањом фреквенцијом саобраћаја, којег одреди надлежни орган општине.

(4) Даље оспособљавање се врши на јавном путу а након 10 часова оспособљавања, у возилу којим се обавља оспособљавање, може се налазити још један кандидат и то без плаћања посебне накнаде.

(5) За вријеме обуке у возилу, поред кандидата и инструктора возње, може се налазити и руководиоца ауто-школе или лице овлашћено за надзор.

Члан 11.

(Оспособљавање из управљања моторним возилом А категорије и А1 поткатегорије)

(1) Возач-инструктор за вријеме оспособљавања кандидата за категорију А и поткатегорију А1 у исто вријеме обавља обуку само са једним кандидатом, а упутства кандидату даје уз помоћ уређаја за комуникацију на даљину (комуникатор).

(2) Кандидат за возача поткатегорије А1 и категорије А, за вријеме оспособљавања на јавном путу, мора на себи имати прслук рефлектујуће боје са бијелим словом "Л" у плавом пољу и на глави носити заштитну кацигу.

Члан 12.

(Трајање оспособљавања из управљања моторним возилом)

(1) Број часова оспособљавања из управљања моторним возилом утврђује се како слиједи:

БРОЈ ЧАСОВА ОСПОСОБЉАВАЊА ИЗ УПРАВЉАЊА МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ															
Полагање испита за категорију или поткатегорију	Број часова	Број часова ако кандидат има једну од категорија или поткатегорија											УКУПНО		
		A1	B1	A	B	C1	C1 или C1E	C	C или CE	D1	D1 или D1E	D	Нема катег.	Има катег.	
A1, B1	20													20	-
A	25	5	10											25	5/10
B	35	25	25	20										35	25/25/20
BE					5										5
C1					10										10
C1E						5									5
C							5								5
CE								5							5
D1									5						5
D1E										5					5
D										10		5			10/5
DE													5		5

(2) Кандидат за возача моторног возила категорије “А” који има возачку дозволу категорије “В” или више категорије, обуку из управљања возилом категорије “А” остварује у трајању од 10 часова.

Члан 13.

(Цијена оспособљавања из управљања моторним возилом)

(1) Орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежан за образовање утврђује основну вриједност наставног часа оспособљавања из управљања моторним возилом “В” категорије, која не може бити мања од 20 КМ.

(2) У цијену наставног часа урачунат је порез на додатну вриједност.

Члан 14.

(Допунски часови)

На захтјев кандидата који је завршио оспособљавање из управљања моторним возилом, ауто-школа организује допунске часове оспособљавања из управљања моторним возилом, на начин утврђен овим правилником.

Члан 15.

(Провјера оспособљености из управљања моторним возилом)

(1) Након завршеног оспособљавања из управљања моторним возилом, ауто-школа обавља практичну провјеру оспособљености кандидата за управљање моторним возилом.

(2) О завршеном оспособљавању и провјери из управљања моторним возилом ауто-школа издаје потврду на обрасцу који је прилог број 4 и чини саставни дио овог правилника.

Члан 16.

(Занимање возач моторних возила)

Ученици који се школују за занимање возач моторних возила, као и други ученици који се наставним планом и програмом школе оспособљавају за управљање моторним возилом, полажу испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, пружања прве помоћи и из управљања моторним возилом и прије навршених 18 година живота, а након обављеног оспособљавања из наведених области, у складу са наставним планом и програмом надлежног органа за образовање и овим правилником.

Члан 17.

(Обавезе возача-инструктора)

(1) Оспособљавање за управљање моторним возилом обавља возач-инструктор, у складу са Законом и другим прописима.

(2) У дневнику рада возача-инструктора приликом оспособљавања из управљања моторним возилом инструктор је обавезан да редовно уписује часове обуке по наставним јединицама за сваког кандидата.

(3) Дневник рада возача-инструктора из управљања моторним возилом штампа се на формату А5 и дат је на обрасцу који је прилог број 5 овог правилника и чини његов саставни дио.

Члан 18.

(Документација у возилу)

(1) У возилу за вријеме оспособљавања кандидата, возач-инструктор има и на захтјев овлашћеног службеног лица показује сљедећу документацију:

- а) љекарско увјерење кандидата који се оспособљава;
- б) увјерење о положеном испиту из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, кандидата,
- ц) књижицу кандидата и
- д) дневник рада возача-инструктора.

(2) Књижица кандидата штампа се на формату А5 који је прилог број 6 и чини његов саставни дио.

III - ВОЗИЛА КОЈИМА СЕ ОБАВЉА ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 19.

(Обиљежавање возила “Л” таблицом)

(1) Возила којима се обавља оспособљавање кандидата у управљању моторним возилом обиљежавају се “Л” таблицом.

(2) Дужина страница таблице за мотоцикле и лаке мотоцикле износи 12 x 12 цм.

(3) Дужина страница таблице за остала моторна возила износи 16 x 16 цм.

(4) Ширина линије којом је исписано слово “Л” на табlici за мотоцикле износи 1,5 цм, а за остала возила 2 цм.

(5) Димензије и изглед таблица “Л” је на обрасцу прилог број 7 и чини саставни дио овог правилника.

(6) Таблицу израђује ауто школа на магнетној подлози од рефлектујућег материјала тако што се испод слова “Л” уписује регистарски број возила.

Члан 20.

(Број таблица на возилу)

(1) На возило категорије А и поткатегије А1, поставља се само једна таблица на задњој страни, непосредно изнад или испод регистарске таблице.

(2) На осталим возилима постављају се по двије таблице, једна на предњој, а друга на задњој страни возила.

(3) Ако се оспособљавање врши на возилу које вуче прикључно возило, једна таблица се поставља на предњој страни вучног, а друга на задњој страни прикључног возила.

Члан 21.

(Натпис на возилима)

(1) На бочним странама возила којим се обавља оспособљавање кандидата, налази се исписан назив ауто-школе, односно предузећа, мјесто, улица, број и број телефона.

(2) Натпис из претходног става има димензије 600 x 300 мм и приказан је на обрасцу који је прилог број 8 и чини саставни дио овог правилника.

Члан 22.

(Табла возила ауто-школе)

(1) Табла за означавање возила ауто-школе је свијетлећа и има димензије 630 x 200 мм и на њој је исписан текст “Ауто-школа” и слово “Л” на лијевој страни табле.

(2) Табла се поставља на највишем дијелу возила В категорије, а на возилу С категорије поставља се на крову кабине возила.

(3) Димензије и изглед табле приказан је на обрасцу који је је прилог број 9 и чини саставни дио овог правилника.

(4) Табла се не поставља на возила категорије А и поткатегије А1.

IV - ИСПИТ ЗА ВОЗАЧА МОТОРНОГ ВОЗИЛА

Члан 23.

(Испитне цјелине)

(1) Испит за возача моторног возила полаже се из сљедећих области:

- а) прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних и прикључних возила,
- б) управљања моторним возилом.

(2) Испит из става 1. овог члана полаже се посебно за сваку наведену област и не може се спроводити у дане празника, недјељом и у времену између 20,00 и 06,00 часова наредног дана.

(3) Кандидат који полаже испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима за:

a) поткатегорију А1 не полаже испит за поткатегорију В1;

b) поткатегорију В1 не полаже испит за поткатегорију А1;

c) категорију А не полаже испит за категорију В, ВЕ и поткатегорију А1, В1;

d) категорију В не полаже испит за категорију А, ВЕ и поткатегорију А1 и В1;

e) поткатегорију С1 не полаже испит за категорију / поткатегорију С1Е, С, СЕ, А, А1, В, В1;

f) поткатегорију D1 не полаже испит за категорију / поткатегорију D, DE, D1E, А, А1, В, В1.

(4) Испит из управљања моторним возилом полаже се за сваку категорију, односно поткатегорију посебно.

Члан 24.

(Организовање испита)

(1) За полагање испита за возача моторних возила одговорани су органи ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежни за образовање који одређује једну или више испитних комисија.

(2) Органи из става 1. овог члана прописују и организирају начин рада испитних комисија и испитивача за поједине наставне области, одређује датум, мјесто и вријеме полагања испита, као и начин задужења и раздужења документације и обавјештавања кандидата о датуму полагања.

Члан 25.

(Пријава испита)

(1) Пријава за полагање испита подноси се органу надлежном за образовање, у мјесту гдје кандидат има пребивалиште или боравиште дужи од шест мјесеци, а страни држављанин одобрени боравак дужи од шест мјесеци.

(2) Пријава се подноси на обрасцу који је прилог број 10 и чини саставни дио овог правилника.

(3) Уз пријаву се прилаже:

a) увјерење о здравственој способности за управљање моторним возилом које не смије бити старије од годину дана,

b) потврду ауто-школе о завршеном оспособљавању и провјери из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима,

c) потврду ауто-школе о завршеном оспособљавању и провјери из управљања моторним возилом,

d) доказ о плаћеним трошковима за полагање испита,

e) увјерење о положеном испиту из пружања прве помоћи, осим у случају када кандидат има возачку дозволу било које категорије, односно поткатегорије,

f) овјерену фотокопију возачке дозволе за категорију коју посједује,

g) доказ о испуњавању услова у погледу времена управљања моторним возилом категорије за коју има возачку дозволу.

Члан 26.

(Мјесто и вријеме полагања испита)

(1) Надлежни орган из члана 25. став 1. Правилника утврђује да ли кандидат испуњава услове прописане Законом и овим правилником те одређује мјесто и вријеме полагања испита о чему обавјештава кандидата и испитну комисију, односно испитивача, најкасније три дана прије датума полагања испита.

(2) Надлежни орган дужан је кандидату омогућити полагање испита у року од 15 дана, од дана пријема пријаве за полагање.

(3) Кандидат који не положи испит има право поновног полагања, најраније осам дана након посљедњег неуспјелог полагања.

(4) Лице којем је одлуком надлежног органа изречена заштитна мјера забране управљања моторним возилом, за категорију или поткатегорију за коју му је издата возачка дозвола, не може полагати испит док траје изречена забрана.

Члан 27.

(Неприступање, одустајање, удаљавање са испита)

(1) Кандидат има право, најкасније 24 часа прије почетка испита, из оправданих разлога одгодити испит и без плаћања нове накнаде приступити полагању испита у новом термину.

(2) Уколико кандидат на вријеме не одјави испит или одустане од већ започетог испита, сматраће се да испит није положио.

(3) Кандидата који се у току испита служи недозвољеним средствима, комисија ће удаљити са испита и сматраће се да није положио испит, што се констатује записнички и улаже у документацију кандидата.

Члан 28.

(Испитна комисија)

(1) Комисију чине предсједник и одређен број испитивача, у зависности од броја кандидата који полажу испит.

(2) Лица из става 1. овог члана имају:

a) високу стручну спрему саобраћајне струке друског смјера и лиценцу предавача теоретске наставе или лиценцу испитивача теоретског дијела испита или

b) високу стручну спрему наставно-педагошке струке и лиценцу испитивача теоретског дијела испита.

(3) Испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима обављају два испитивача а испит из управљања моторним возилом обавља један испитивач.

(4) У комисији за испите возача моторних возила не могу учествовати возачи-инструктори вожње запослени или ангажовани у ауто-школи.

(5) У возилу, за вријеме полагања испита из управљања моторним возилом, присутан је и возач-инструктор који је оспособљавао кандидата.

Члан 29.

(Записник)

(1) О полагању испита води се записник који садржи: име и презиме кандидата, редни број регистра о полагању испита, датум и мјесто полагања испита, ознака теста који је имао на испиту, подаци о грешкама које је кандидат направио из теоретског дијела испита, односно из управљања моторним возилом и оцјена на испиту.

(2) Записник потписује предсједник комисије и испитивач који је учествовао на испиту.

Члан 30.

(Идентитет кандидата)

(1) Прије почетка испита, комисија, односно испитивач утврђују идентитет кандидата на основу личне карте, обављају увид у лекарско увјерење и књижицу кандидата те дају детаљно упутство о начину рјешавања тестова и другим условима на испиту.

Члан 31.

(Испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја)

(1) Испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима полаже се писмено, путем теста, односно коришћењем рачунара, у групи од најмање пет а највише 30 кандидата.

(2) Питања у тесту су вреднована одређеним бројем бодова, зависно од значаја постављеног питања. Тестови за полагање испита садрже питања са једним или више тачних одговора.

(3) Осим теста и тестовног листића, кандидат на столу може имати само средство за писање и наочаре.

(4) За вријеме испита кандидат не може на тестовном листићу вршити било какве исправке, а у случају потребе, на захтјев кандидата, даје се нови тестовни листић, што се констатује у записнику из члана 29. Правилника.

(5) Тестове за полагање испита, који су јединствени за цијело подручје Босне и Херцеговине, припремају и издају органи ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежни за образовање, у сарадњи са Министарством комуникација и транспорта.

Члан 32.

(Трајање и оцјена испита)

(1) Полагање испита из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, траје 50 минута за кандидате који полажу испит за управљање моторним возилом категорије А, В, и поткатегије А1, В1, односно 60 минута за кандидате који полажу испит за управљање моторним возилом категорије / поткатегије С, С1, С1Е, СЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ.

(2) Тестови за А и В категорију и поткатегију А1 и В1 садрже 35 питања а тестови за категорије / поткатегије С, С1, С1Е, СЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ садрже 45 питања.

(3) Кандидат је положио испит, ако је на основу тачних одговора постигао најмање 90% од укупног броја могућих бодова.

(4) Оцјењивање кандидата врши се оцјеном "положио" или "није положио".

(5) Кандидату који не положи испит, саопштавају се грешке које је направио приликом полагања испита.

Члан 33.

(Увјерење)

(1) О положеном испиту из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, надлежни орган кандидату издаје увјерење на обрасцу који је прилог број 11 и чини саставни дио овог правилника.

(2) Кандидат који положи испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима, има право у наредних годину дана више пута положати испит из управљања моторним возилом.

Члан 34.

(Провјера познавања прописа о безбједности саобраћаја)

(1) Провјера познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима обавља се у складу са Законом и овим правилником, писмено а по програму полагања испита за возаче моторних возила.

(2) Провјера се обавља и за возача којег надлежни орган, код кога се води у евиденцији упуту на провјеру, као и за возача бицикла са мотором, трактора, тролџбуса, радних машина и мотокултиватора.

(3) О резултатима провјере орган надлежан за образовање издаје потврду на обрасцу који је прилог број 12 и чини саставни дио овог правилника.

Члан 35.

(Испит из управљања моторним возилом)

(1) Кандидат пријављује полагање испита из управљања моторним возилом, након положеног испита из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, пружања прве помоћи те по завршетку оспособљавања из управљања моторним возилом.

Члан 36.

(Број кандидата који полажу испит)

(1) Током дана један испитивач може обавити испит из практичног управљања возилом највише:

а) 10 кандидата за категорију, односно поткатегију А, В, ВЕ, А1, В1, или

б) осам кандидата за категорију, односно поткатегију С, СЕ, С1, С1Е, или

с) шест кандидата за категорију, односно поткатегију D, DE, D1, D1E, или

д) 10 кандидата различитих категорија, односно поткатегија.

Члан 37.

(Услови у којима се обавља испит)

(1) Кандидат све радње у току испита прилагођава условима у којима се испит спроводи и вози тако да не угрожава остале учеснике у саобраћају.

(2) Испит се не може обављати на возилу које није технички исправно и које нема дупле команде.

(3) Испит неће почети ако је кандидат под утицајем алкохола, опојних дрога и лијекова који се не смију употребљавати прије или за вријеме вожње, уморан, болестан или таквог психофизичког стања да није способан безбједно управљати возилом или ако спровођење испита омета неко друго лице.

(4) У случају из става 3. овог члана, сматраће се да кандидат није приступио испиту.

Члан 38.

(Накнаде)

(1) Висину накнаде трошкова за полагање испита за возача моторних возила утврђује орган надлежан за образовање.

(2) Висину накнаде за возача-инструктора, за учешће на испиту и коришћење возила за испит, утврђује аутошкола.

Члан 39.

(Грешке на испиту)

(1) Прије почетка испита, испитивач даје упутства о начину спровођења испита и од кандидата тражи изјашњавање да ли жели да му се грешке саопштавају у току или након завршетка испита.

(2) На испиту из управљања моторним возилом испитивач је дужан евидентирати и унијети у записник све елиминационе грешке кандидата и грешке које се кумулирају.

(3) Елиминационе грешке су грешке које представљају:

а) изазивање непосредне опасности у саобраћају, због којих је други учесник приморан возилом предузети неку од избјегавајућих радњи;

б) поступке супротне саобраћајним правилима и саобраћајној сигнализацији;

с) излазак возилом изван габарита саобраћајнице;

д) погрешна употреба команди возила у покрету која је изазвала непосредну опасност;

е) неуспјешно извођење радње покретања возила из два покушаја, на путу са споном од 8% до 16%;

ф) неуспјешно паркирање возила, из два покушаја, на паркинг простору или површини на дијелу коловоза;

г) интервенција возача-инструктора на дупле команде, управљач или било који други облик интервенције или сугестије о начину вожње.

(4) У грешке које се кумулирају спадају сва друга одступања од правилних поступака утврђених Законом, Правилником те програмом испита из управљања моторним возилом.

(5) Кандидату који не положи испит из управљања моторним возилом на јавном путу, лично се саопштавају грешке које је направио у току полагања испита.

Члан 40.

(Поступање у случају саобраћајне несреће)

(1) Ако се за вријеме полагања испита из управљања возилом догоди саобраћајна несрећа, или возило на коме се полаже испит постане технички неисправно, у толико мјери да није безбједно наставити полагање испита, испитивач прекида испит.

(2) У случају из претходног става, испит се наставља у наредном испитном термину а у случају да се не настави кривоцом кандидата, сматраће се да је кандидат одустао од полагања испита.

Члан 41. (Ток испита)

(1) Током испита испитивач утврђује да ли је кандидат стекао потребно знање и вјештине за безбједно и самостално управљање возилом у датим саобраћајним условима у погледу:

- a) прегледа и припреме возила за почетак вожње,
- b) вјештине руковања командама и уређајима на возилу,
- c) управљање возилом у складу са прописима и правилима саобраћаја те околностима на путу,
- d) односа према другим учесницима у саобраћају,
- e) осматрања саобраћаја и начина коришћења огледала за возача,
- f) прилагођавања брзине кретања возила конкретним условима саобраћаја и усклађивање радњи управљања возилом,
- g) безбједног претицања, обилажења и мимоилажења,
- h) запажања саобраћајних знакова и начин поступања по њима,
- i) понашање у складу са начелима дефанзивне вожње,
- j) предвиђања опасних ситуација у саобраћају и благовремено предузимање одговарајућих радњи.

(2) За вријеме испита, у возилу се налазе кандидат, испитивач и возач-инструктор, на сједишту са којег има приступ дуплим командама и који не утиче на обављање радњи кандидата, осим у случају објективног угрожавања безбједности саобраћаја.

(3) Лице којем је одлуком надлежног органа изречена заштитна мјера забране управљања моторним возилом, за категорију или поткатоорију за коју му је издата возачка дозвола, не може полагати испит док траје изречена забрана.

Члан 42.

(Трајање испита и увјерење о положеном испиту)

(1) Вријеме трајања испита за категорију А и В је најмање 25 минута а за остале категорије је најмање 35 минута.

(2) Кандидату који положи испит издаје се увјерење на обрасцу који је прилог број 13 и чини саставни дио овог правилника.

(3) Кандидат који не положи испит из управљања моторним возилом након четири покушаја, полаже испит пред комисијом од два испитивача.

(4) Уколико и тада не положи испит упућује се у аутошколу, на додатно оспособљавање.

Члан 43.

(Испит за возача категорије В, С, D, В1, С1, D1, ВЕ, С1Е, СЕ, D1Е, DE)

(1) Испит за возача категорије В, С, D, В1, С1, D1, ВЕ, С1Е, СЕ, D1Е, DE, полаже се само на јавном путу у граду.

(2) Кандидат који полаже испит из управљања моторним возилом за поткатоорију С1 обавезан је дати на увид возачку дозволу В категорије или увјерење о положеном испиту за возача В категорије уколико нема возачку дозволу.

Члан 44.

(Испит из управљања моторним возилом А категорије и А1 поткатоорије)

(1) Испит за возача категорије А и поткатоорије А1 полаже се на полигону и на јавном путу у граду.

(2) На полигону кандидат, на основу инструкција испитивача који извршава радњи прати ван возила, изводи следеће радње:

a) полазак са мјеста, одржавање правца и равнотеже у вожњи у другом степену преноса на линији дужине 35 м и ширине 0,5 м и заустављање испред стоп линије, затим окретање мотоцикла и вожња на линији у супротном смјеру,

b) полазак са мјеста, одржавање правца, равнотеже и вожња слалом у простору дужине 35 м и ширине 2,5 м обилежен или означен чуњевима у размаку за 1,5 дужину мотоцикла.

(3) Кандидат може поновити радње ако их први пут није успјешно извео и ако их ни други пут не изведе успјешно сматра се да није положио испит на полигону те не може полагати испит на јавном путу.

(4) Кандидата који полаже испит за категорију А и поткатоорију А1, на јавном путу у граду испитивач прати другим возилом и издаје упутства помоћу уређаја за комуникацију на даљину (комуникатором).

(5) Кандидат који није положио испит из управљања возилом на јавном путу у граду поново полаже само тај дио испита.

Члан 45.

(Полигон за полагање испита)

(1) Начин спровођења испита на полигону и јавном путу утврђен је у прилогу број 14, и чини саставни дио Правилника.

(2) Димензије и саобраћајно-технички елементи полигона, односно начин обиљежавања другог простора на коме се полаже дио испита из управљања моторним возилом, приказани су на пртежима датим у прилогу број 14 и чине саставни дио овог правилника.

Члан 46.

(Приговори и жалбе)

(1) Кандидат има право приговора на начин испитивања и понашања испитивача за вријеме испита, одмах по завршетку испита, о чему одлучује предсједник и испитивач са испита, у року од три дана.

(2) Кандидат има право приговора на услове под којима је спроведен испит, органу надлежном за образовање, у року од осам дана од полагања испита.

(3) У случају основаности приговора из става 2. овог члана, испит се полаже пред два испитивача, без плаћања нове накнаде за полагање испита.

V - ЕВИДЕНЦИЈА О ПОЛАГАЊУ ВОЗАЧКОГ ИСПИТА

Члан 47.

(Вођење евиденције)

(1) Орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежан за образовање води евиденцију о полагању возачких испита:

a) Регистар полагања испита за возаче моторних возила;

b) Регистар провјере познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, за возаче упућене на провјеру од стране надлежног органа;

c) Регистар провјере прописа о безбједности саобраћаја на путевима за возаче бицикла са мотором, трактора, трелејбуса, мотокултиватора и радних машина.

(2) Регистри из претходног става садрже: редни број, презиме и име кандидата и име једног од родитеља, датум и мјесто рођења, адресу становања, категорију за коју кандидат полаже испит.

(3) Евиденција се води на обрасцу који је прилог број 15 и чини саставни дио овог правилника.

(4) Регистри се закључују на крају сваке календарске године и чувају се као документ трајне вриједности.

VI - ОРГАНИЗАЦИЈЕ КОЈЕ СПРОВОДЕ ИСПИТ

Члан 48.

(Потребни услови)

(1) Орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежан за образовање, организује спровођење испита у одговарајуће опремљеном канцеларијском простору који у погледу материјално техничких средстава обезбјеђује квалитетно спровођење испита, у сваком испитном мјесту.

(2) Простор за спровођење теоретског дијела испита не може бити у просторијама ауто-школе или организације која у свом саставу има ауто-школу.

(3) Органи из става 1. овог члана дужни су, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника, обезбједити информатичку опрему и одговарајући програм који омогућава повезивање испитних мјеста и испитних центара у јединствени информационални систем.

Члан 49.

(Спровођење испита)

Испит спроводе органи који имају:

а) довољан број лиценцираних испитивача за теоретски дио испита у сталном радном односу или ангажовани на други начин у складу са Законом о раду,

б) довољан број лиценцираних испитивача за управљање моторним возилом у сталном радном односу или ангажовани на други начин у складу са Законом о раду и

с) одговарајући број радника за обављање административних послова у сталном радном односу или ангажовани на други начин у складу са Законом о раду.

Члан 50.

(Испитно мјесто)

(1) Полагање испита за возача моторних возила из управљања моторним возилом обавља се у мјесту које има:

а) путеве опремљене вертикалном и хоризонталном сигнализацијом,

б) путеве са уздужним успоном и нагибом,

с) раскрснице путева са по двије саобраћајне траке за један смјер,

д) раскрснице путева с првенством пролаза,

е) раскрснице путева са уређајима за давање свјетлосних сигнала-семафори,

ф) раскрснице путева исте важности,

г) мрежу саобраћајница са интензитетом и густином саобраћаја,

х) систем раскрсница са двосмјерним и једносмјерним режимом саобраћаја,

и) паркинг простор, односно површине.

(2) Постојање услова из става 1. овог члана утврђују органи надлежни за образовање и унутрашње послове.

Члан 51.

(Вођење евиденција)

Органи ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежни за образовање, воде евиденцију о полагању испита и исте објављују најмање једном годишње.

VII - АУТО-ШКОЛА

Члан 52.

(Наставни план и програм)

Ауто-школа је дужна оспособљавање кандидата за возача моторних возила обављати према наставном плану и програму из члана 4. став 1. овог правилника.

Члан 53.

(Сједиште ауто-школе)

(1) На улазним вратима ауто-школе је натпис са називом ауто-школе, број телефона и обавјештење о вријемени рада са кандидатима.

(2) На видном мјесту треба бити истакнут цјеновник за полагање испита за поједине категорије возила, овјерен од стране органа надлежног за образовање.

Члан 54.

(Оспособљавање из познавања прописа и управљања моторним возилом)

(1) Ауто-школа која обавља оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја и из управљања моторним возилом има:

а) простор у власништву или уговор о закупу простора, овјерен од стране надлежног органа,

б) најмање два возача-инструктора који су у сталном радном односу,

с) потребан број предавача теоретске наставе из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима у сталном радном односу или ангажовани на други начин у складу са Законом о раду,

д) полигон у власништву или закупу на основу уговора, овјерен од надлежног органа или одлуку надлежног органа да се одређени дио пута, са мањом фреквенцијом саобраћаја, користи за обављање почетног дијела оспособљавања у управљању возилом,

е) доказ о посједовању потребног броја возила у власништву ауто-школе или лизингу,

ф) наставна средства, помагала и опрему за одржавање наставе из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима,

г) рачунар,

х) наставни план и програм оспособљавања кандидата за возаче.

(2) Ауто-школа која нема у власништву или лизингу возило C, D категорије или C1 и D1 поткатегорије може ангажовати возило друге ауто-школе или организације на основу уговора о закупу.

Члан 55.

(Оспособљавање из познавања прописа)

Ауто-школа која обавља оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима има простор од најмање 20 м², површину од 1,5 м² по једном кандидату, гријање са температуром од 18 до 22 °C, одговарајућу вентилацију, освјетљење са најмање 150 лукса и санитарни чвор у саставу простора као и:

а) одговарајући намјештај, школске клупе са столицама, школска табла или друга одговарајућа плоча за писање,

б) шеме или макете саобраћајних знакова и ознака на коловозу,

с) шеме или друга учила која приказују саобраћајне ситуације на путу,

д) Закон о основама безбједности саобраћаја на путевима и сви правилници,

е) шеме или друга наставна средства за упознавање кандидата за возача са уређајима и опремом на возилима који су од посебног значаја за безбједност саобраћаја,

ф) компјутер са пројектором,

г) комплет прописане опреме за возила,

х) аудио-визуелне материјале који по садржају обухватају наставни план и програм и

и) стручну литературу.

Члан 56.

(Оспособљавање из управљања моторним возилом)

(1) Услови из члана 54. став 1. т. с) и ф) нису потребни за рад ауто-школе која организује само оспособљавање

из управљања моторним возилом, али је дужна имати уговор са ауто-школом која обавља теоретски дио наставе.

(2) Ауто-школа која обавља оспособљавање из управљања моторним возилом има:

а) опремљен канцеларијски простор површине најмање 10 м², са санитарним чвором и који није дио угоститељског или стамбеног простора,

б) телефон,

с) компјутер и

д) простор за смјештај документације.

(3) Оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом обавља ауто-школа која има одговарајући број возила у власништву или лизингу:

а) два возила В категорије или

б) два возила од којих је једно В категорије а друго С1 или С категорије.

(4) Изузетно, ако ауто-школа нема у власништву или лизингу возила С, D категорије или С1 и D1 поткатегије, могу се користити возила друге ауто-школе, или организације на основу уговора о закупу.

Члан 57.

(Возила)

(1) Оспособљавање и полагање испита из управљања моторним возилом обавља се возилом које испуњава прописане техничке услове и стандарде, у погледу димензија, масе, осовинског оптерећења, уређаја и опреме како сlijеди:

- категорија А, мотоцикл с бочном приколицом или без ње, чија запремина мотора премашује 125 цм³, а снага премашује 11 KW.

Мотоцикл који спада у категорије А са два точка без приколице и радном запремином мотора већом од 125 цм³ и снаге мотора веће од 11 KW и највише до 25 KW, који је способан да развије брзину од најмање 100 км/х.

- категорија В, моторна возила, осим возила категорије А, чија највећа дозвољена маса није већа од 3.500 кг и која немају више од осам сједишта, не рачунајући сједиште за возача.

Путнички аутомобил који спада у категорију В са четворо, односно петоро врата и звучним сигнаlima на душим командама који може развити брзину од најмање 100 км/х.

- категорија ВЕ, групе возила чија се вучна возила убрајају у категорију В, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу од 750 кг, и моторно возило В категорије с приколицом чија је највећа дозвољена маса већа од 750 кг, која није већа од масе вучног возила без терета, а укупна дозвољена маса вучног и прикључног возила није већа од 3.500 кг.

Група возила сачињена од путничког аутомобила В категорије и приколице која има највећу дозвољену масу од најмање 1.000 кг, која је опремљена адекватним системом за кочење. Група возила треба бити способна да развије брзину вожње од најмање 80 км/х.

- категорија С, моторна возила за превоз терета чија је највећа дозвољена маса већа од 7.500 кг.

- категорија СЕ, групе возила чија се вучна возила убрајају у категорију С, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг.

Група возила сачињена од вучног возила С категорије и прикључног возила чија је носивост минимум 3.000 кг.

- категорија D, моторна возила за превоз лица, која осим сједишта за возача имају више од осам сједишта.

Аутобус који спада у категорију D дужине најмање 10 метара, ширине најмање 2,40 м, или аутобус са 35 сједишта и способан да развије брзину вожње од најмање

80 км/х и мора бити опремљен опремом за аутоматску регистрацију података (тахограф).

- категорија DE, групе возила чија се вучна возила убрајају у категорију D, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг, и прикључно возило се не користи за превоз лица.

Група возила сачињена од вучног возила D категорије и приколице са највећом дозвољеном масом од најмање 1.250 кг, ширине најмање 2,40 м и способна да развије брзину вожње од најмање 80 км/х. Простор за смјештај терета у приколици мора бити затворен и најмање 2 м широк и 2 м висок.

- поткатегија А1, лаки мотоцикл чија запремина мотора не премашује 125 цм³, а снага не прелази 11 KW.

Лаки мотоцикл који спада у поткатегију А1 са два точка без приколице са радном запремином мотора од најмање 80 цм³ и снаге мотора до 11 KW те брзином од најмање 80 км/х.

- поткатегија В1, трицикл и четвороцикл на моторни погон.

- поткатегија С1, моторна возила за превоз терета чија је највећа дозвољена маса већа од 3.500 кг, а мања од 7.500 кг.

Теретно возило које спада у поткатегију С1 највеће дозвољене масе од најмање 4.000 кг, дужине најмање 5 м и способан да развије брзину од најмање 80 км/х. Возило мора бити опремљено системом за аутоматско регистрације података (тахограф).

- поткатегија С1Е, групе возила чија се вучна возила убрајају у поткатегију С1, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг, с тим да највећа дозвољена маса групе возила не прелази 12.000 кг, и да највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила.

Група возила сачињена од вучног возила С1 поткатегије и приколице највеће дозвољене масе најмање 2.000 кг. Комбинација мора бити дуга најмање 8 м и способна да развије брзину од најмање 80 км/х.

- поткатегија D1, моторна возила која служе за превоз лица, и која осим сједишта за возача, имају више од осам, а мање од 16 сједишта.

Моторно возило за превоз лица које поред сједишта за возача има најмање 15 сједишта.

- поткатегија D1Е, групе возила чија се вучна возила убрајају у поткатегију D1, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 кг, с тим да највећа дозвољена маса ове групе возила не прелази 12.000 кг, а највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила и да се прикључно возило не користи за превоз лица.

Група возила сачињена од вучног возила D1 поткатегије и прикључног возила чија највећа дозвољена маса прелази 750 кг.

Члан 58.

(Опремљеност возила)

Возила којима се обавља оспособљавање и полагање испита имају:

а) дупле команде, спојницу и радну кочницу,

б) уређај са дуплим командама, на возилу В категорије, који даје звучне или свјетлосне сигнале,

с) два унутрашња и два спољна огледала на возилу В категорије која возачу-инструктору омогућавају преглед вожње,

д) најмање два спољна огледала за скуп возила ВЕ категорије и два огледала за возача-инструктора,

е) најмање четири возачка огледала са спољне стране предњег дијела возила С1, С, D1 и D категорије,

ф) тахограф за С1, С, D1 и D категорију и

г) апарат за гашење пожара.

Члан 59.

(Вођење евиденције)

(1) Ауто-школа води матичну књигу која се чува као документ трајне вриједности.

Матична књига садржи сљедеће податке: 1. редни број, 2. презиме, име оца, име и ЈМБ, 3. датум рођења, 4. лекарско увјерење број и назив установе која га је издала, 5. потврда о завршеној теоретској настави датум и број, 6. потврда о успјешно завршеној настави из пружања прве помоћи повријеђеним у саобраћајној незгоди датум и број, 7. потврда о завршеном оспособљавању из управљања моторним возилом датум и број, 8. број књижице кандидата, 9. напомена.

(2) Ауто-школа води евиденцију о пролазности кандидата, појединачно за сваког инструктора и с тим у вези архивира и чува двије године:

- a) уговор о оспособљавању,
- b) потврду о завршеном програму оспособљавања и провјери оспособљености,
- c) пробни тест,
- d) дневник рада возача-инструктора.

Члан 60.

(Возило за полагање испита)

(1) Возило за полагање испита обезбјеђује кандидат који полаже испит и треба бити технички исправно, регистровано и са душним командама, а без аутоматског мјењача.

(2) Инвалиди и лица са физичким недостацима могу полагати испит из управљања моторним возилом, под условом да за вријеме полагања користе потребна помагала (наочале, протезе и др.), односно да испит полажу на моторном возилу са аутоматским мјењачем или на возилу које је специјално прилагођено њиховим индивидуалним физичким недостацима.

Члан 61.

(Расподјела средстава по основу полагања возачког испита)

Дио средстава остварен по основу полагања возачког испита, распоређује се према финансијском плану одобреном од стране органа ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежног за образовање и то за:

- a) контролу и надзор спровођења испита,
- b) стручно усавршавање испитивача и возача-инструктора,
- c) едукацију дјете предшколског узраста и ученика основних школа из познавања прописа о безбједности саобраћаја,
- d) саобраћајне превентивне акције, у циљу побољшања опште безбједности саобраћаја,
- e) финансирање стручних истраживања и публикација у области безбједности саобраћаја.

VIII - ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62.

(Замјена возила)

(1) По истеку рока од три мјесеца од дана ступања на снагу овог правилника, неће се моћи обављати оспособљавање из управљања моторним возилом са возилима која немају дупле команде са звучном или свјетлом сигнализацијом.

(2) По истеку рока од 30 дана од дана ступања на снагу овог правилника, неће се моћи обављати оспособљавање из управљања моторним возилом са возилом Б категорије које нема спољна огледала, намијењена за потребе возача-инструктора.

(3) По истеку рока од три године од дана ступања на снагу овог правилника, неће се моћи обављати оспособљавање из управљања моторним возилом са

возилом В категорије које је старије од 12 година и које има троја врата.

(4) По истеку рока од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог правилника, неће се моћи обављати оспособљавање из управљања моторним возилом са возилом Б категорије које је старије од 20 година.

(5) По истеку рока од четири године, од дана ступања на снагу овог правилника неће се моћи обављати оспособљавање из управљања моторним возилом са возилом С1 поткатегорије које је старије од 18 година.

Члан 63.

(Започето оспособљавање)

Кандидати који су започели оспособљавање за возача моторних возила, прије ступања на снагу овог правилника, завршиће оспособљавање у складу са тада важећим прописима.

Члан 64.

(Реверификација услова рада постојећих ауто-школа)

Ауто-школе су дужне да у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог правилника, изврше реверификацију услова рада ауто-школа, припреме наставне планове и програме за оспособљавање кандидата за возаче моторних возила у складу са овим правилником.

Члан 65.

(Прилози Правилника)

Обрасце који су у прилогу и чине саставни дио Правилника издаје орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежан за образовање, осим књижице кандидата коју штампа Асоцијација Ауто-школа БиХ.

Члан 66.

(Пренос овлашћења за организовање испита)

Организацију полагања испита за возаче моторних возила орган надлежан за образовање може повјерити стручној организацији која посједује организацијске, инфраструктурне, кадровске и друге услове прописане овим правилником за обављање испита.

IX - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 67.

(Престанак важења)

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важе сви прописи који су уређивали материју која је предмет овог правилника.

Члан 68.

(Ступање на снагу и примјена)

(1) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине" а примјењиваће се од 1. јуна 2007. године.

(2) Овај правилник објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број: 01-02-2-328-18/07
9. фебруара 2007. године
Сарајево

Министар,
Др **Бранко Докић**, с.р.

Прилог број 1

ПРОГРАМ

**ИСПИТА ИЗ ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ
САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА**

Потребан број наставних часова оспособљавања кандидата за возаче моторних возила одређене категорије, односно поткатегорије приказан је табеларним прегледом у члану 8. овог правилника, а израђен је према садржајима утврђеним Програмом возачког испита.

А) Садржај програма оспособљавања за категорије / поткатегорије А1, В1, А, В, ВЕ, С1, С1Е, С, СЕ, D1, D1Е, D, DE

- **Прописи у друмском саобраћају:** изрази, категорије возила, услови за управљање возилом, стицање права на управљање, обавезе и одговорности учесника у саобраћају;

- **Понашање учесника у саобраћају:** саобраћајна култура, солидаран и хуман међусобни однос учесника у саобраћају, ставови и навике, опрезност и пажња у саобраћају, уочавање саобраћајне ситуације, процјена опасности саобраћајне ситуације и процес доношења правилне одлуке, правремено реаговање, вријеме реаговања, комуникација између учесника у саобраћају, дефанзивна вожња, ризично понашање, понашање код присуства алкохола, опојних дрога или лијекова у организму, утицај психофизичког стања и умора;

- **Пут као фактор безбједности:** карактеристике различитих врста путева, коловоз и стање коловоза, пријањање, силе које дјелују на возило, размак и процјена размака између возила у вожњи, зауставни пут возила, пут кочења и пут реаговања, радови на путу;

- **Знакови у саобраћају:** саобраћајни знакови, врсте, назив, значење, саобраћајна свјетла и свјетлосне ознаке, ознаке на коловозу и другим површинама, знаци које дају овлашћена лица, звучни и свјетлосни знаци, поступање према знаковима у саобраћају;

- **Уочавање саобраћајних услова и ситуације:** услови видљивости, временске прилике, опажање и уочавање саобраћајне ситуације, перцепција, предвиђање, осматрање из возила, уочавање промјене саобраћајних услова;

- **Остали учесници у друмском саобраћају:** посебни ризици везани уз недостатак искуства осталих учесника у саобраћају, пјешаци, обавезе возача пјешацима, најугроженији учесници у саобраћају, дјеца, лица са инвалидитетом, бициклисти, возачи бицикла са мотором, нови возачи;

- **Саобраћајна правила:** радње возилом у саобраћају, укључивање у саобраћај и процјена тренутка укључивања у функцији брзине и размака, кретање возила, брзина и процјена брзине кретања возила, скретање, пропуштање возила и предност пролаза, саобраћај на раскрсници, управљање саобраћајем на раскрсници, мимоилажење, претицање и обилажење, заустављање и паркирање, саобраћај на прелазу пута преко жељезничке пруге, саобраћај на ауто путу, брзој цести и путу намијењеном искључиво за саобраћај моторних возила, саобраћај у тунелу, возила под пратњом и возила с правом првенства пролаза;

- **Возило у функцији безбједности саобраћаја:** документи, основе функционисања уређаја на возилу, опрема возила, видљивост из возила, возачка огледала, инструмент табла у возилу, свјетлосно-сигнални уређаји и употреба, сигурносни појас и наслон за главу, уређај за управљање, уређај за заустављање, вјешање, пнеуматици, сигурносни уређаји, вуча возила, превоз терета, превоз лица, регистрација и технички преглед, поступак у случају квара на возилу, мјере код напуштања возила, коришћење возила у односу према околини, еко вожња, економична вожња, тровање издувним плинovima;

- **Вожња у насељу (граду):** пут с једносмјерним саобраћајем, вожња путем с више саобраћајних трака, постројавање, избор саобраћајне траке, кружни ток саобраћаја, јавни градски превоз путника, вожња у колони, заустављање и паркирање;

- **Вожња ван насеља (града):** укључивање и искључивање из саобраћаја, размак између возила, вожња у колони, претицање и обилажење, заустављање, окретање, вожња уназад, вожња кривинама, вожња на уздужном нагибу;

- **Дужности у случају саобраћајне незгоде:** обавезе, поступак, безбједносне мјере;

- **Вожња у посебним условима:** смањена видљивост, ноћ, временски услови, киша, магла, зимски услови, ограничења саобраћаја.

В) Садржај посебног програма оспособљавања кандидата за категорије / поткатегије А, А1, С1, С1Е, С, СЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ.

а) За категорију А и поткатегију А1

- Коришћење заштитне опреме;

- Уочљивост возила тих категорија од стране осталих учесника у друмском саобраћају;

- Фактори ризика везани уз различите услове на путу с додатном опрезношћу на клизаве дијелове коловоза;

- Возила тих категорија у функцији безбједности друмског саобраћаја.

б) За категорије и поткатегије С1, С1Е, С, СЕ

- Специфичности везане за конструкцију и функционисање мотора и уређаја, заштита против смрзавања, употреба и функционисање кочионог система, система за регулисање брзине те АБС система, типови употреба-функционисање, главни дијелови, коришћење и свакодневно одржавање система за спајање вучног и прикључног возила, превентивно одржавање возила;

- Тахограф, записни лист, трајање управљања возилом, одмор возача;

- Прописи везани за употребу опреме за ограничење брзине кретања, правилна употреба и одржавање пнеуматика, те мјере код скидања и замјене гума на возилу;

- Носивост возила, маса, укупна маса, највећа дозвољена маса, осовинско оптерећење;

- Димензије возила и ограничење видног поља везаног уз карактеристике возила;

- Превоз терета и лица, превозна документација, одговорност возача, превоз и испорука терета у складу с прописаним условима;

- Сигурносни фактори везани за превоз терета, ванредни превоз, превоз опасних материја, превоз специјалних терета, означавање возила, опрема, контрола терета, различите врсте терета, уговор и истовар терета и употреба средстава за утовар.

и) За категорије и поткатегије Д1, Д1Е, Д, ДЕ

- Одговорност возача везана за превоз лица;

- Врсте превоза;

- Удобност и безбједност путника, превоз дјецe;

- Означавање аутобуса;

- Надзор и преглед аутобуса прије поласка;

- Однос возача према путницима;

- Документација потребна за превоз.

САДРЖАЈ ИСПИТА ИЗ ПОЗНАВАЊА МОТОРНИХ И ПРИКЉУЧНИХ ВОЗИЛА

а) Мотори СУС

1. Историјски развој мотора и моторних возила,
2. Подјела мотора са унутрашњим сагоријевањем,
3. Основни рад мотора СУС,
4. Појам мртве тачке, такта, запремине цилиндра и степена компресије,
5. Принцип рада четвротактног ОТО мотора,
6. Опис непокретних дијелова мотора,
7. Опис покретних дијелова мотора,
8. Разводни (вентилски) механизам,
9. Уређаји ОТО мотора,
10. Електрични уређаји на мотору,
11. Уређај за подмазивање,
12. Дизел мотори,
13. Принцип рад 4-тактног дизел мотора,
14. Основне разлике између ОТО мотора и дизел мотора,

15. Уређај за довод горива код дизел мотора,
16. Уређај за пречишћавање ваздуха;

б) Моторна возила

1. Уређај за управљање возилом,
2. Уређај за заустављање возила,
3. Уређај за освјетљавање пута и давање свјетлосних знакова,
4. Уређај за означавање возила,
5. Уређај за давање свјетлосних знакова,
6. Уређај који омогућава нормалну видљивост,
7. Уређај за давање звучних знакова,
8. Уређај за кретање возила уназад,
9. Уређај за контролу давања знакова,
10. Уређај за одвођење и испуштање издувних гасова,
11. Уређај за спајање вучног и прикључног возила,
12. Остали уређаји од посебног значаја за безбједност саобраћаја,
13. Подјела моторних возила по намјени,
14. Тежина возила и распоред тежине на тачкове,
15. Спољашњи отпори кретања,
16. Дијелови доњег построја аутомобила,
17. Дијелови преносног механизма (трансмисије),
18. Спојнице (квачила),
19. Мјењачи брзина,
20. Кардански пренос,
21. Диференцијал,
22. Полуосовине,
23. Еластична веза на возилу.

ц) Уређаји на тракторима и њиховим приколицама

д) Уређај на запрежним возилима

е) Уређај на бициклу и бициклу са мотором

ф) Опрема возила

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

ИСПИТА ИЗ УПРАВЉАЊА МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ

А) Садржај испита који се полаже на полигону за категорију А и поткатеорију А1

Први дио испита (испит вјештина) кандидат полаже на саобраћајном полигону, или на за то означеним посебним површинама, гдје се провјерава способност извођења посебних радњи с којима треба доказати да влада техником вожње возила одређене категорије / поткатеорије А и А1 што је услов за безбједно укључивање и управљање возилом у саобраћају.

Припрема возила за вожњу

Кандидат за возача моторног возила мора показати да је способан припремити возило за вожњу како би њиме сигурно управљао у саобраћају. Радње које спадају у припремни дио вожње на испиту:

- намјештање заштитне опреме (рукавице, одјећа, обућа, заштитна кацига);
- провјеравање звучних знакова упозорења, прилагођавање огледала, укључивање свјетала, укључивање моторног возила у рад.

Посебне радње које се изводе на испиту

- **Скидање** возила са ножица и постављање на ножице (кандидат мора скинути возило с ножица, правилно сјести на њега, сићи и правилно поставити возило на ножице);

- **Гурање** возила без помоћи мотора ходајући уз возило (кандидат гура возило по кругу улијево, затим удесно, те након тога постави возило на стартну позицију);

- **Паркирање** возила на његове ножице (кандидат мора сићи с возила, поставити возило на ножице, искључити све уређаје, те возило заштитити од покретања или пада).

Вожња малом брзином у правцу и заустављање

Извођење ове радње врши се полагањем са мјеста уз одржавање правца и равнотеже у другом степену преноса у простору обиљеженом линијом дебљине 0,2 м, дужине 35 м, и ширине 0,5 м, са заустављањем испред линије. Затим окретање возила и вожња у супротном смјеру у истом простору. При извођењу ове радње кандидат мора држати ноге на сталцима, правилно користити спојницу, акцелератор и кочнице и не смије ногама дотицати тло, нити возилом излазити из означеног простора.

Слалом вожња малом брзином

Приликом извођења ове радње кандидат мора возити слалом између чуњева у низу међусобног размака од 1,5 дужине мотоцикла у обиљеженом и чуњевима означеном простору ширине 2,5 м, брзином 5-10 км/х. Обе ноге морају бити на сталцима. При извођењу ове радње кандидат мора правилно користити спојницу, акцелератор и кочнице. Не смије ногама дотицати тло, дотицати или рушити чуњева, нити смије возилом излазити из означеног простора.

Б) Садржај испита који се полаже на јавном путу за категорију А и поткатеорију А1.

Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача смјера, контрола возила, руковање управљачем и уређајима, мијењање степена преноса ако возило нема аутоматски мјењач, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња по узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала.

Вожња на јавном путу: положај возила у саобраћајној траци, избор саобраћајне траке, одржавање размака у низу (колони), контрола возила, руковање управљачем и уређајима, мијењање степена преноса ако возило нема аутоматски мјењач, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња по узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала.

Вожња у кривинама: успоравање, кочење, односно прилагођавање брзине кретања саобраћајној ситуацији и условима.

Приближавање и вожња у раскрсници: престројавање, вожња у раскрсници, скретање улијево и удесно, избор саобраћајне траке, промјена саобраћајне траке, пропуштање возила, однос према пјешацима.

Поступање према знаковима у саобраћају: саобраћајне знакове које даје овлашћено лице, свјетлосно-сигнални уређаји-семафор, саобраћајни знакови, допунске табле, ознаке на коловозу.

Претицање и обилажење: правилан поступак код претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине кретања.

Укључивање: поступак укључивања на ауто путу, брзој цести или путу намијењеном за саобраћај моторних возила и искључивање са тих путева, коришћење траке за успоравање и убрзавање.

Прилагођавање брзине вожње: прилагођавање брзине вожње према стању коловоза и саобраћајним условима, радњама коју изводи, према максимално дозвољеној брзини с обзиром на врсту возила, у односу на врсту пута и брзину возила према другим учесницима у саобраћају.

Вожња у посебним условима: обухвата вожњу дању, ноћу, по киши, магли, и осталим временским условима који ограничавају вожњу и видљивост.

Управљање возилом саобраћајницима с посебним карактеристикама: саобраћајнице са посебним карактеристикама, кружни ток саобраћаја, прелаз пута преко железничке или трамвајске пруге у нивоу, (уколико постоји у мјесту одржавања испита), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња на узбрдицама и низбрдицама.

Однос према другим учесницима у саобраћају: према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима и другим учесницима, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно, непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника у саобраћају, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Ц) Садржај испита који се полаже на јавном путу за возача возила В и В1 категорије / поткатегорије

Испит се полаже на јавном путу у стварним саобраћајним условима (дању).

Кандидат за возача дужан је прије почетка испита показати да је способан извршити припрему возила за вожњу и безбједно управљање у саобраћају, што обухвата:

- Преглед прије употребе (провјерити ниво уља у мотору, течност за хлађење, течност за прање вјетробрана, течност за кочнице, провјерити опрему возила и њено коришћење-припремити возило за вучу, поставити сигурносни троугао);

- Прилагођавање сједишта, заузимање правилног положаја, прилагођавање возачких огледала, везање сигурносних појасева и прилагођавање наслона за главу;

- Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача правца, избор тренутка за укључивање, пропуштање пјешака и возила, заустављање, мјере пажње, остављање возила;

- Полазак возилом на узбрдици и низбрдици уз коришћење помоћне и радне кочнице;

- Полукружно окретање возила вожњом уназад, одржавање исправног положаја унутар саобраћајне траке;

- Паркирање возила и напуштање паркиралишта (окомито или косо, на равной подлози, узбрдици или низбрдици). Кандидат мора правилно најавити извођење радње, пратити услове и користити возачка огледала. Кандидат је паркирање извео правилно ако је паркирао возило паралелно са ивичњаком на размаку од њега 10 до 20 цм;

- **Вожња и понашање у саобраћају:** положај возила у саобраћајној траци, одржавање размака у низу (колони), контрола возила, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима, правилно мимоилажење и пропуштање возила, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици;

- **Вожња у раскрсници:** приближавање, престројавање, вожња различитим типовима раскрсница, прилагођавање брзине вожње, учовање саобраћајне ситуације, однос према другим учесницима у саобраћају, пропуштање возила, избор саобраћајне траке, скретање;

- **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосно-сигналним уређајима-семафорима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;

- **Укључивање** на ауто пут или брзу цесту или пут резервисан за саобраћај моторних возила и искључивање с тих путева, коришћење траке за убрзавање и успоравање;

- **Прилагођавање брзине вожње:** према условима пута и саобраћаја, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту пута, према другим учесницима у саобраћају;

- **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине вожње, поступак кад претиче друго возило;

- **Вожња у граду-насељу и изван града-насеља;**

- **Вожња у посебним условима:** дан (смањена видљивост), ноћ, киша, магла, снијег, ако то услови дозвољавају;

- **Вожња саобраћајницима са посебним карактеристикама:** кружни ток саобраћаја, прелаз преко железничке или трамвајске пруге у нивоу (уколико постоје у мјесту спровођења возачког испита), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња узбрдицама и низбрдицама;

- **Однос према другим учесницима у саобраћају:** према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Д) Садржај испита који се полаже на јавном путу за возача ВЕ категорије

Испит се полаже на јавном путу у стварним саобраћајним условима. Испит се спроводи на начин као и за В категорију уз додатне захтјеве које кандидат мора испунити.

Припрема возила за вожњу: Кандидат за возача мора показати да је способан испунити и додатне захтјеве:

- провјерити механизам спајања вучног и прикључног возила, кочионих и електроничких спојева,

- провјерити факторе безбједности у вези с оптерећењем прикључног возила.

Спајање и одвајање вучног и прикључног возила: радња се изводи тако да кандидат мора спојити вучно и прикључно возило, на начин да прикључно возило буде покрај вучног возила у равнини. Кандидат се мора довести вучним возилом испред прикључног возила, зауставити се и вожњом уназад приближити се прикључном возилу, водећи при том рачуна о исправности поступка. Спајање мора бити правилно изведено. Након тога мора провјерити рад свјетлосно-сигналних уређаја.

Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача правца, контрола скупа возила, избор тренутка за укључивање, пропуштање пјешака и возила, паркирање возила, паралелно уз ивицу коловоза, вожња уназад, откопчавање прикључног возила, мјере опреза, остављање возила.

- **Вожња у саобраћају:** положај скупа возила у саобраћајној траци, одржавање размака у колони, контрола скупа возила, руковање управљачем и мјењачем, мијењање степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала;

- **Полазак возилом** на узбрдици и низбрдици уз коришћење кочница;

- **Полукружно окретање** из једног поступка или више поступака;

- **Кочење** и заустављање при различитим брзинама вожње;

- **Вожња у раскрсници:** приближавање, престројавање, вожња различитим типовима раскрсница и начина управљања саобраћајем, прилагођавање брзине вожње, учовање саобраћајне ситуације, однос према другим учесницима, пропуштање возила;

- **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосним саобраћајним знацима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;

- **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача смјера, прилагођавање брзине вожње, поступак када друго возило претиче;

- **Прилагођавање брзине вожње:** према саобраћајним условима, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту пута, према другим учесницима;

- Вожња у граду-насељу и изван града-насеља;

- **Вожња у посебним условима:** киша, магла, снијег, смањена видљивост, ако то временски услови дозвољавају;

- **Вожња саобраћајницима с посебним карактеристикама:** кружни ток саобраћаја, прелаз пута преко железничке или трамвајске пруге у нивоу (уколико постоје), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња узбрдицама и низбрдицама;

- **Однос према другим учесницима у саобраћају:** према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима, према возилима јавног градског превоза путника, правилно, неправилно и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Е) Садржај испита који се полаже на јавном путу за возача С1, С, С1Е, СЕ, Д1, Д, Д1Е, ДЕ

Испит се полаже на јавном путу у стварним саобраћајним условима, а кандидат за возача треба обавити следеће радње:

- **Припрема возила за вожњу:** обављање дневног (превентивног техничког прегледа), провјера нивоа уља у мотору, провјера течности за хлађење и течности за прање вјетробрана, прилагођавање сједишта и огледала, коришћење обавезне опреме возила, припрема возила за вучу, постављање сигурносног троугла, постављање тахографског листића, провјера сигналних и контролних уређаја, провјера притиска ваздуха у систему за кочење;

- **Провјера безбједносних фактора везаних уз терет:** каросерије, врата товарног простора, механизма за товарење терета (уколико постоје), закључавање кабине, обезбјеђење терета;

- **Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја:** утврђивање саобраћајних услова, контрола возила, избор тренутка укључивања, пропуштање пјешака и возила, заустављање, рад с тахографом, вађење записног листа и читавање потребних података, излазак из возила, откопчавање прикључног возила, обезбјеђење возила од покретања и остављање возила;

- **Вожња и положај возила у саобраћајној траци:** избор саобраћајне траке, одржавање размака у колони, контрола возила, рад управљачем и мјеначем, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање,

прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала;

- **Вожња на редовној линији** између два мјеста (градски или приградски превоз), удобност и безбједност вожње, положај возила у саобраћајној траци, избор саобраћајне траке, поступак на аутобуским стајалиштима, одржавање размака у низу (колони), контрола возила, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала;

- **Полазак возилом на узбрдици низбрдици:** полазак помоћу ручне кочнице, остављање возила на низбрдици или узбрдици и постављање клинастих подметача;

- **Полукружно окретање возила:** провјера саобраћајних услова, употреба показивача смјера, коришћење бочне улице, исправност обављања радње;

- **Паркирање возила** како би се омогућио безбједан улазак и излазак путника из аутобуса. Провјерава се само приликом испита за категорију Д1, Д и ДЕ;

- **Вожња у раскрсници:** приближавање, прилагођавање брзине вожње, учовање саобраћајне ситуације, вожња различитим типовима раскрсница и начина управљања саобраћајем, скретање, однос према другим учесницима;

- **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосно-сигналним уређајима-семафорима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;

- **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине вожње, поступак када друго возило претиче;

- **Прилагођавање брзине вожње:** према условима коловоза и саобраћаја, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту возила, на врсту пута и према другим учесницима;

- Вожња у граду-насељу и изван града-насеља;

- **Вожња у посебним условима:** киша, магла, снијег, смањена видљивост ако то временски услови дозвољавају;

Однос према другим учесницима у саобраћају, посебно према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно, некоректно и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника у саобраћају, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Прилог број 2

ДНЕВНИК

О ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ ИЗ ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА

(Ознаке групе-одјелења)

ПРЕДМЕТ

1. Прописи о безбједности саобраћаја на путевима

Предавачи теоретске наставе:

1. _____
2. _____
3. _____

Ред. број	Презиме и име кандидата	Датум и мјесто рођења	Пребивал. и адреса	Категор. за коју се обучава	Примједба (задовољно или није задовољно на провјери знања, одустао од обуке и сл.)	Потпис наставника

ДАТУМ	НАСТАВНИ ЧАС (ТЕМЕ)	ОДСУТНИ КАНДИДАТИ	ПОТПИС НАСТАВНИКА
		1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____	

Прилог број 3

Серијски број Т 00000001

Назив ауто-школе _____

Општина: _____

Број: _____

Датум: _____

_____ кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегије _____ са
(Име и презиме)

пребивалиштем у _____ издата је потврда о успјешно завршеном оспособљавању из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Потпис одговорног лица у ауто-школи

.....

Серијски број Т 00000001

Назив ауто-школе _____

Општина: _____

Број: _____

Датум: _____

ПОТВРДА

о успјешно завршеном оспособљавању из прописа о безбједности саобраћаја на путевима

_____ кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегије _____ рођен 19 ____ године,
(Име и презиме)

са пребивалиштем у _____ оспособљавао се у овој ауто-школи у трајању од _____ наставних часова и успјешно завршио обуку из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Ова потврда се издаје у сврху полагања испита за возача моторног возила из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

М.П.

Потпис одговорног лица
у ауто-школи

Прилог број 4
Серијски број У 00000001

Назив ауто-школе _____
Општина: _____
Број: _____
Датум: _____

_____ кандидат за возача моторног возила категорије- подкатегорије _____ са пребивалиштем
(Име и презиме)
у _____ издаје се потврда о успјешно завршеном оспособљавању из управљања моторним возилом.

Потпис одговорног лица

.....
Серијски број У 00000001

Назив ауто-школе _____
Општина: _____
Датум: _____
Број: _____

П О Т В Р Д А

о успјешно завршеном оспособљавању из управљања моторним возилом

_____ кандидат за возача моторног возила категорије- подкатегорије _____ рођен
(Име и презиме)

19 ____ године, са пребивалиштем у _____ оспособљавао се у овој ауто-школи у трајању од _____
наставних часова и успјешно завршио обуку из управљања моторним возилом.

Кандидат је претходно положио испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима о чему му је Министарство
образовања _____ издало увјерење број _____ од _____ 19 ____ године и испит из пружања
прве помоћи о чему му је првени крст _____ издао увјерење број: _____ од _____ 19 ____ године.

Ова потврда се издаје ради полагања испита из управљања моторним возилом.

М.П.

Потпис одговорног лица ауто-школе

Прилог број 5

АУТО – ШКОЛА

ДНЕВНИК РАДА ВОЗАЧА-ИНСТРУКТОРА

ВОЗАЧ-ИНСТРУКТОР

Руководилац ауто-школе

.....
Друга страна

Датум извођења обуке	Презиме и име кандидата	Методска јединица, опис рада	Вријеме обуке од-до	Часови	Потпис кандидата
1	2	3	4	5	6

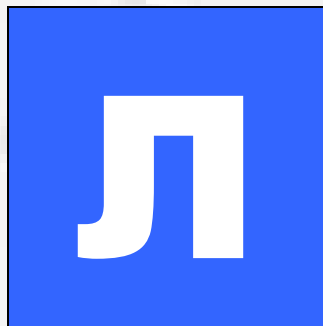
Прилог бр. 6

**АСОЦИЈАЦИЈА АУТО ШКОЛА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

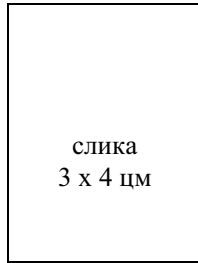
АУТО - ШКОЛА

К Њ И Ж И Ц А

**КАНДИДАТА ЗА ВОЗАЧА МОТОРНОГ
ВОЗИЛА**

Број књиџице: 000001

М.П.

(потпис кандидата за возача)

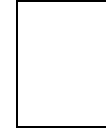
Матични број кандидата: _____

ЈМБГ:

Матични број ауто школе: _____

У _____, _____ године.

К Њ И Ж И Ц А
КАНДИДАТА ЗА ВОЗАЧА КАТЕГОРИЈЕ

Име и презиме _____

Име једног родитеља _____

Дан, мјесец и година рођења _____

Мјесто и држава рођења _____

Пребивалиште _____

Телефон: _____

Занимање _____

Упоредио са личним исправама:

(овлаштено лице ауто-школе)

УПУТСТВО ЗА КОРИШЋЕЊЕ КЊИЖИЦЕ КАНДИДАТА ЗА ВОЗАЧА МОТОРНОГ ВОЗИЛА

У књижици кандидата су обрађени:

- ◆ циљеви и задаци оспособљавања,
- ◆ наставни план и програм оспособљавања,
- ◆ услови и начин оспособљавања,
- ◆ начин провођења испита за возача.

У књижици кандидата се евидентира:

- ◆ похађање настави из Познавање прописа о безбједности саобраћаја,
- ◆ похађање настави из Пружања прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној несрећи,
- ◆ оспособљавање из практичног Управљања моторним возилом,
- ◆ обављање предложеног допунског програма,
- ◆ полагање возачког испита из појединих области.

Правилно коришћење књижице кандидата:

- ◆ кандидат је дужан за вријеме оспособљавања и полагања код себе имати књижицу;
- ◆ прије почетка обуке прочитати објашњења о начину и условима оспособљавања, провођењу обуке и полагању испита како би упознали своја права и обавезе;
- ◆ уношење потребних податка (ознаке наставних јединица, датум, вријеме оспособљавања и број часова);
- ◆ потписивање обављених часова теоретске наставе и управљање моторним возилом од стране кандидата и инструктора.

I ОСПОСОБЉАВАЊЕ КАНДИДАТА ЗА ВОЗАЧА МОТОРНОГ ВОЗИЛА

Оспособљавање кандидата за возача почиње уписом у ауто-школу и потписом уговора којим се регулишу међусобна права и обавезе. Претходно сте морали у овлаштеној здравственој установи извадити лекарско увјерење као доказ о душевној и тјелесној способности за управљање моторним возилом. Рок важења лекарског увјерења је годину дана од дана издавања. Ауто-школа је обавезна да Вам омогући оспособљавање и полагање испита у складу са Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима и правилником.

Циљ и задаци оспособљавања:

Оспособљавање се реализује примјеном Наставног плана и програма у ауто-школи гдје се стичу основна знања и вјештине за самостално и безбједно упављање возилом у стварним саобраћајним условима на путу уз уважавање оптималне безбједности, развијање солидарности, хуманих и етичких односа међу учесницима у саобраћају.

Реализацијом Наставног плана и програма у цјеловитом процесу оспособљавања морају се остварити одређени задаци које су у уској вези с остваривањем основног циља оспособљавања.

Задаци програма оспособљавања су сљедећи:

- упознати основне прописе, услове, особине и стећи знања о законитости одвијања друмског саобраћаја;
- усвојити начела дефензивне вожње у свим условима вожње;
- развити свијест о одговорности у саобраћају у циљу спречавања саобраћајних несрећа;
- изградити позитивне ставове кандидата и културна понашања у саобраћају;
- развити осјећај за рационалну вожњу и очување човјекове околине те здравља и живота људи;
- изградити код кандидата став о тачности, прецизности и способности за примјену саобраћајних прописа и правила;
- упознати саобраћајна правила и законитости дјеловања сила на возило;
- знати предвидјети опасност и препознати ризичне ситуације у саобраћају;
- усвојити основна знања и начела помоћи и самопомоћи, те оспособити кандидата за пружање прве помоћи и самопомоћи у саобраћајној несрећи и другим околностима у којима је потребно пружити одговарајућу и правремену прву помоћ;
- схватити законитости кретања возила и дјеловање сила за вријеме док се врши кочење;
- значај одржавања возила и техничке исправности возила;

Ознака наставне јединице	Датум од-до	Дневно часова	Укупно часова	Потпис наставника
1	2	3	4	5

7

Ознака наставне јединице	Датум од-до	Дневно часова	Укупно часова	Потпис наставника
1	2	3	4	5

8

Након завршеног оспособљавања из пружања прве помоћи кандидату се издаје потврда у коју се уписују и овјеравају подаци:

ПОТВРДА

о завршеној обуци пружања прве помоћи
лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди

_____, кандидата за возача моторног возила категорије _____
(Име и презиме)

рођен _____ године, са пребивалиштем у _____, обавио је
обуку у трајању од 9 часова из пружања прве помоћи лицима повријеђеним у
саобраћајној незгоди.

Потврда је услов за полагање испита из наставног предмета пружања прве помоћи
лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди.

Потпис овлаштеносг лица

М.П. _____

3. Управљање моторним возилом (УВ)

Након положеног испита из Познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, врши се обука из Управљања моторним возилом. Похађање наставе договарате са вашим инструктором вожње и прва 4 часа вожње обавезно вјежбате на полигону. Након 10 часова обуке дозвољено је истовремено присуство још једног кандидата у возилу без посебне накнаде плаћања. У току једног дана можете имати највише два часа обуке (један час траје 45 минута, док блок час траје 90 минута). Инструктор вожње обавезан је наставу изводити према Наставном плану и програму. Поред тога, инструктор Вас мора редовно информисати о томе како сте савладали поједине наставне јединице и све уредно евидентирати у овој Књижици. Уколико сматрате да се инструктор вожње не придржава Наставног плана и програма можете се обратити овлаштеносг лицу ауто-школе гдје можете захтијевати и промјену инструктора, као и промјену ауто-школе.

У Књижици је дат извод из прописаног Наставног плана и програма из којег можете видјети, шта све морате увјежбавати у ауто-школи за вријеме оспособљавања.

Наставни програм оспособљавања кандидата за возача возила „Б“ категорије

1. Упознавање возила за обуку

- 1.1. Упознавање кандидата са техничким карактеристикама возила,
- 1.2. Упознавање и коришћење опреме возила,
- 1.3. Улазак и излазак у возило и из возила,
- 1.4. Прилагођавање возачког сједишта, наслона за главу и огледала,
- 1.5. Упознавање командне плоче и инструмената,
- 1.6. Употреба појединих команди и уређаја на возилу,
- 1.7. Дневни превентивни технички преглед,
- 1.8. Поступак стартовања мотора.

2. Мијењање степена преноса и заустављање

- 2.1. Полазак возилом с мјеста и заустављање,
- 2.2. Рад с управљачем, показивачима смјера и ручицом мјењача,
- 2.3. Рад с папучицом спојке, кочнице и акселатором,
- 2.4. Повећавање и смањивање брзине,
- 2.5. Полазак у првом и промјена у други степен преноса, заустављање и промјена у први степен преноса,
- 2.6. Вожња с промјеном из 2. у 3. степен преноса и заустављање,
- 2.7. Вожња с промјеном из 3. у 2. степен преноса и заустављање,
- 2.8. Кочење и заустављање возила на задатом мјесту,
- 2.9. Поступак правилног заустављања уз континуирану промјену степена преноса (од најмањег до највећег и обратно),
- 2.10. Интензивно (нагло) кочење и заустављање у нужди,
- 2.11. Вожња и заустављање уз употребу огледала и показивача смјера.

3. Вожња напријед – назад и полукружно окретање

- 3.1. Правилан положај тијела и руку за вожњу уназад,
- 3.2. Контрола возила при вожњи уназад,
- 3.3. Вожња напријед - назад по правцу,
- 3.4. Вожња напријед - назад уз промјену смјера,
- 3.5. Контрола возила помоћу возачких огледала,
- 3.6. Вожња и заустављање уз употребу возачких огледала, показивача смјера и кочнице,
- 3.7. Вожња у круг и вожња с лалом,
- 3.8. Вожња између чуњева напријед и назад,
- 3.9. Полукружно окретање из једног и више поступака,
- 3.10. Контрола возила при полукружном окретању.

4. Управљање возилом на путу

- 4.1. Утврђивање услова за безбједно одвијање радњи,
- 4.2. Кориштење огледала, редослијед и начин провјере,
- 4.3. Упозорење о намјери извођења радњи,
- 4.4. Укључивање у саобраћај,
- 4.5. Вожња саобраћајницама са мањим интензитетом саобраћаја,
- 4.6. Вожња уз мијењање степена преноса од најнижег до највишег и обрнуто
- 4.7. Одржавање правилног положаја возила у саобраћајној траци,
- 4.8. Искључивање из саобраћаја, заустављање и остављање возила,
- 4.9. Мимоилажење,
- 4.10. Обилажење заустављеног или паркираног возила,
- 4.11. Одржавање потребног бочног размака,
- 4.12. Престројавање и вожња у раскрсници,
- 4.13. Вожња у колони и одржавање безбједног размака,
- 4.14. Препознавање опасности и интензивно (нагло) кочење,
- 4.15. Вожња уназад и полукружно окретање.

5. Вожња на уздужном нагибу

- 5.1. Полазак возила на узбрдици или низбрдици (помоћу ручне и ножне кочнице),
- 5.2. Укључивање у саобраћај и вожња (на узбрдици и низбрдици),
- 5.3. Вожња по узбрдици и низбрдици уз правилну промјену степена преноса, смањење брзине, кочење.

6. Прилагођавање брзине

- 6.1. Прилагођавање брзине вожње саобраћајним условима и стању коловоза,
- 6.2. Прилагођавање брзине возила за обављање одређених радњи возилом
- 6.3. Мимоилажење,
- 6.4. Обилажење заустављених возила, запрека и пјешачких острва,
- 6.5. Реаговање на изненадну опасност,
- 6.6. Прилагођење брзине пред низбрдицом или узбрдицом,
- 6.7. Вожња до највеће допуштене брзине на саобраћајници и успоравање, нагло и поступно.

7. Вожња у градским условима

- 7.1. Брзина приласка и проласка раскрсницом,
- 7.2. Престројавање и избор саобраћајне траке,
- 7.3. Вожња кроз раскрсницу,
- 7.4. Избор прописне саобраћајне траке и скретање удесно и улијево на раскрсници,
- 7.5. Вожња саобраћајницом са двије или више саобраћајних трака,
- 7.6. Вожња раскрсницом на којој је саобраћај регулисан саобраћајним знаковима,
- 7.7. Вожња раскрсницом на којој је саобраћај регулисан семафором,

- 7.8. Вожња раскрсницом на којој саобраћај регулише овлаштено лице,
- 7.9. Вожња раскрсницом са кружним током саобраћаја,
- 7.10. Вожња на прелазу пута преко железничке или трамвајске пруге.

8. Паркирање

- 8.1. Утврђивање услова и избор мјеста за паркирање,
- 8.2. Паркирање уз ивицу коловоза између два возила,
- 8.3. Окомито и косо паркирање,
- 8.4. Паркирање на уздужном нагибу,
- 8.5. Поступак паркирања на паркиралиштима са и без наплате,
- 8.6. Паркирање и остављање возила у гаражи – паркиралишној згради.

9. Сустизање и претицање

- 9.1. Утврђивање услова за безбједно претицање,
- 9.2. Припрема за претицање,
- 9.3. Поступак правилног претицања,
- 9.4. Одустајање од претицања,
- 9.5. Поступак кад нас друго возило претиче.

10. Вожња ван насеља

- 10.1. Прилагођавање брзине,
- 10.2. Вожња у колони и одржавање размака,
- 10.3. Вожња у кривинама,
- 10.4. Вожња непрегледним дијеловима пута,
- 10.5. Поступак на бензинској пумпи,
- 10.6. Поступак у случају квара на возилу.

11. Вожња у сложеним саобраћајним условима

- 11.1. Вожња саобраћајницама са великим интензитетом саобраћаја,
- 11.2. Вожња у вршном оптерећењу саобраћаја,
- 11.3. Избјегавање опасности због грешака других учесника,
- 11.4. Укључивање, искључивање и вожња на ауто путу и путу резервисаном за саобраћај моторних возила,
- 11.5. Вожња саобраћајном петљом,
- 11.6. Понашање према пјешацима и другим учесницима у саобраћају,
- 11.7. Самостална вожња у граду,
- 11.8. Самостална вожња ван насеља.

12. Вожња у посебним условима

- 12.1. Вожња ноћу и употреба свјетала,
- 12.2. Вожња по киши, магли, снијегу, блату, мокром лишћу, леду,
- 12.3. Вожња у условима ограниченог саобраћаја и радова на путу,
- 12.4. Заустављање у нужди.

13. Предиспитна возња

13.1. Самостална возња у стварним саобраћајним условима,

13.2. Припрема за испит,

13.3. Предиспитна возња и оцјена инструктора возње,

У Књижици кандидата (Табела 3.) евидентира се одржавање наставе из Управљања моторним возилом у коју се уписују одговарајући подаци, као и сваки одржани час посебно, које потписује инструктор возње и кандидат.

У прву колону уписују се наставне јединице које се обрађују. У другу колону уписује се датум и вријеме одржавања часова. У трећу колону уписује се број часова у току дана. У четврту колону уписује се укупан број одржаних часова обуке. У пету колону инструктор возње уписује ознаку савладавања обуке наставне јединице на сљедећи начин: **Н** – није савладао обуку, (у том случају кандидат наставља са увјежбавањем истих наставних јединица); **П** – потребно побољшање обуке, (кандидат наставља увјежбавање и уједно обрађује нове наставне јединице); **С** – савладао обуку, (кандидат наставља вјежбањем нових наставних јединица). У шестој колони инструктор возње и кандидат својим потписом овјеравају уписане податке.

Табела 3. Евидентирање одржавања наставе из управљања моторним возилом.

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		
				Н П С		

Након завршене обуке из практичног управљања моторним возилом кандидату се издаје потврда у коју се уписују и овјеравају подаци:

ПОТВРДА
о успјешно завршеном оспособљавању из управљања
моторним возилом

_____, кандидат за возача моторног возила категорије-
(Име и презиме)
подкатеорије _____ рођен 19 ____ године, са пребивалиштем у _____
оспособљавао се у овој ауто-школи у трајању од ____ часова и успјешно завршио
обуку из управљања моторним возилом.
Кандидат је претходно положио испит из познавања прописа о безбједности
саобраћаја на путевима о чему му је Министарство образовања _____
издало увјерење број _____ од _____ 19 ____ године и испит из
пружања прве помоћи о чему му је Црвени крст _____ издао увјерење број
_____ од _____ 19 ____ године.

Потврда се издаје кандидату ради полагања испита из управљања моторним
возилом.

М.П.

Потпис овлаштеног лица
ауто-школе

II ПОЛАГАЊЕ ВОЗАЧКОГ ИСПИТА

Возачки испит за поједину категорију или подкатеорију састоји се из три
наставна предмета:

1. Познавање прописа о безбједности саобраћаја са основама познавања
моторних и прикључних возила;
2. Пружање прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди и
3. Управљање моторним возилом.

1. Познавање прописа о безбједности саобраћаја на путевима

Испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја полаже се пред
комисијом путем теста. Испит траје 50 минута за категорију А и Б и
подкатеорије А1 и Б1, односно 60 минута за категорије Ц и Д и подкатеорије
Ц1 и Д1.

Сматра се да је кандидат положио испит из познавања прописа о
безбједности саобраћаја, ако је на основу тачних одговора постигао најмање 90%
од укупног броја могућих одговора.

2. Пружање прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди

Испит се полаже прије испита из практичног Управљања моторним
возилом пред комисијом коју именује Црвени крст.

Испит се састоји из теоретског и практичног дијела који се полагају
истовремено.

3. Управљање моторним возилом

Испит из управљања моторним возилом по правилу се обавља на возилу
на којем се кандидат оспособљавао. Током испита у возилу се налази испитивач
и ваш инструктор који је вршио оспособљавање у практичном управљању.

Испит за возаче категорије А и поткатеорије А1 полаже се на полигону
и на јавном путу у граду.

Испит за возача категорије/поткатеорије Б,Ц,Д,Б1,Ц1,Д1,БЕ,Ц1Е,ЦЕ,
Д1Е,ДЕ полаже се само на јавном путу.

Вријеме трајања испита за категорију А и Б је најмање 25 минута, а за остале категорије је најмање 35 минута.

За вријеме испита кандидат је дужан да радње изводи у складу са Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима. Кандидат је обавезан возњу прилагодити временским и саобраћајним условима у којима се испит проводи и возити тако да не угрожава себе или друге учеснике у саобраћају.

Радње и поступке кандидата, који су нарочито опасни за безбједност саобраћаја, испитивач приликом испита евидентира као елиминационе грешке због које кандидат не може положити испит.

Остале грешке учињене за вријеме испита представљају одступање од правила и поступака прописаних Законом о основама безбједности саобраћаја, које се кумулирају и успјех на испиту зависи од врсте и броја направљених грешака.

Уколико кандидат сматра да за провођење испита нису били обезбијеђени сви услови за полагање, или да понашање испитивача није било у складу са важећим педагошким и другим законским нормама, има право одмах поднијети приговор. О приговору одлучује предсједник комисије и испитивач у року од три дана.

Уколико нисте задовољни са одлуком предсједника комисије и испитивача, имате право жалбе надлежном Министарству образовања у року од осам дана. Уколико се ваша жалба позитивно ријеши испит полажете пред комисијом од два иптитивача без плаћања накнаде. Након положеног испита надлежни орган издаје увјерење о положеном испиту, на основу којег се подноси захтјев за издавање возачке дозволе.

Попис радњи и грешака које се евидентирају и које чине саставни дио испита:

Припрема за возњу

1. Обављање дневног превентивног техничког прегледа возила,
2. Прилагођавање возачког сједишта и огледала,
3. Везивање сигурносним појасем,
4. Укључивање прописних свјетала,
5. Кориштење опреме возила,
6. Поступак стартовања мотора,
7. Провјера сигналних и контролних уређаја,
8. Попуњавање и постављање тахограф листића,
9. Прикопчавање и откопчавање прикључног возила,
10. Провјера количине и притиска зрака у систему кочења,
11. Провјера да ли су затворена сва врата на возилу.

Утврђивање услова за сигурно обављање радњи са возилом у саобраћају

12. Није се увјерио да радње може обавити без опасности,
13. Неправилно и недовољно провјерава саобраћајну ситуацију,
14. Не провјерава услове користећи возачка огледала,
15. Не провјерава или недовољно провјерава услове возње окретањем главе.

Упозорење о намјери извођења радње

16. Не укључује показивач смјера за возњу уназад,
17. Не даје правовремено знакове показивача смјера или стоп свјетлима,
18. Не искључује правовремено показивач смјера.

Вожња за „А“ категорију и подкатегију А1

19. Не користи заштитну кацигу,
20. Неправилно ради са ручицом спојке, акцелератора и кочнице, мотор се гаси,
21. Не даје знакове руком или показивачем смјера,
22. Креће се ван стазе, губи равнотежу, не одржава правац,
23. Неправилно кочи или зауставља мотоцикл,
24. Излази ван обилежене површине, спушта ногу на тло или губи равнотежу,

Вожња за категорију „Б“, „БЕ“, „Ц“, „ЦЕ“, „Д“ и „ДЕ“

25. Не контролише возило при возњи уназад, губи правац, кривуда, излази из саобраћајне траке,
26. Има неправилан положај тијела и руку на управљачу, неправилно рукује управљачем.

Полукружно окретање возила

27. Неправилно изводи радњу полукружног окретања
28. Не контролише возило при полукружном окретању

Паркирање возила

29. Није правилно паркирао возило или га није правилно обезбиједио од кретања,
30. Не контролише возило, прелази ограничену површину,
31. Удара у друго возило, ивичњак или други објекат.

Полазак возила на уздужном нагибу

32. Неправилно полази помоћу ручне кочнице,
33. Неправилно полази помоћу ножне кочнице
34. Не може кренути на узбрдици – низбрдици, мотор се гаси
35. Возило се враћа уназад.

Заустављање возила

36. Неправилно кочи и зауставља возило у неодговарајућем степену преноса,
 37. Није зауставио возило на безбједном и прописном мјесту,
 38. Није обезбиједио возило од кретања.

Укључивање возилом у саобраћај

39. Полази са мјеста трзањем, мотор се гаси
 40. Полази без спуштања ручне кочнице,
 41. Возило се враћа уназад приликом поласка,
 42. Погрешно процјењује тренутак укључивања, предуго чека, неодлучан је.

Кретање возилом по путу

43. Не прилагођава брзину и непрописно мијења степене преноса,
 44. Заузима неправилан положај возилом у саобраћајној траци,
 45. Вози недозвољеном страном коловоза или саобраћајном траком,
 46. Не одржава потребан размак између возила у колони,
 47. Неправилно рукује управљачем и неправилно држи руке, кривуда по путу,
 48. Држи ногу на папучици спојке за вријеме вожње,
 49. Неправилно успорава, нагло и снажно кочи,
 50. Неправилно изводи нагло (интензивно) кочење,
 51. Неправилно вози на низбрдици – узбрдици и не прилагођава степен преноса,
 52. Не користи звучне и свјетлосне знакове упозорења или непрописно користи свјетла у вожњи.

Поступање према знаковима у саобраћају

53. Не поступа у складу са знацима које дају овлашћена лица,
 54. Не поступа у складу са свјетлосним саобраћајним знаковима,
 55. Не поступа у складу са саобраћајним знаковима,
 56. Не поступа у складу са знаковима изричитих наредби,
 57. Не поступа у складу са ознакама на коловозу.

Брзина кретања

58. Не прилагођава брзину кретања возила према условима пута и саобраћаја,
 59. Не прилагођава брзину кретања при обављању радњи (претицање, обилажење ..),
 60. Пребрзо или преспоро се приближава и креће кроз раскрсницу,
 61. Скреће или пролази кривином неодговарајућом брзином,
 63. Прекорачује ограничену брзину или прекасно смањује брзину,
 64. Вози несигурно у вишим степенима преноса.

Вожња раскрсницом и поштовање првенства пролаза

65. Неправилно се зауставља у зони прегледности на раскрсници,
 66. Поступа непрописно према пјешацима,
 67. Не зна, не одлучан је, не поштује или насилно остварује првенство пролаза
 68. Не одустаје од предности проласка.

Престројавање, скретање и вожња кривинама

69. Престројава се неправилно или прекасно,
 70. При скретању непрописно заузима или мијења саобраћајну траку,
 71. Погрешно користи траку за успоравање и искључивање, односно убрзање и укључивање,
 72. При лијевом скретању вози неправилном путањом,
 73. При десном скретању вози неправилном путањом,
 74. При скретању или у кривини неправилно кочи или притиска папучицу спојке,
 75. Неправилно излази из кривине или вози слалом.

Мимоилажење, претицање и обилажење

76. При обављању ових радњи не одржава довољан размак,
 77. Не пропушта возила према правилима мимоилажења,
 78. Претиче или обилази на недозвољеном или несигурном мјесту,
 79. Неодлучан је или колебаљив при отпочињању претицања,
 80. При претицању или обилажењу чини неправилну путању возилом.

Однос кандидата према другим учесницима у саобраћају

81. Омета или угрожава кретање пјешака, дјеце, старијих лица, бициклиста или хендикепираних лица,
 82. На изненадне саобраћајне ситуације реагује неправилно,
 83. Не прати саобраћајне ситуације, неправилно реагује на грешке других учесника
 84. Запиње или удара у објекат или другог учесника у саобраћају,
 85. Односи се некоректно према другим учесницима у саобраћају (непредвидљиво реагује и ствара опасну ситуацију).

Однос инструктора вожње за вријеме полагања испита

86. Инструктор помаже кандидату (вербално, руком, главом, покретом ...)
 87. Инструктор реагује на опасну радњу кандидата, (кочницом, управљањем, спојком, мјењачем)
 88. Кандидат или инструктор ометају провођење испита.

Легенда:

- елиминациона грешка

III ДОДАТНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

У Табели 4. евидентирају се додатни часови оспособљавања из управљања моторним возилом кандидата који нису задовољили на испиту, односно допунски програм предложен од стране ауто-школе или инструктора вожње последице лошег резултата кандидата на провјери знања након завршеног оспособљавања.

Табела 4. Евидентирање одржавања додатног броја часова из управљања моторним возилом.

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

Ознака наставне јединице	Датум од - до	Дневно часова	Укупно часова	Оцјена	Потпис	
					Канди дат	Инстр уктор
1	2	3	4	5	6	7
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		
				Н		
				П		
				С		

IV ПРЕГЛЕД ВАЖНИЈИХ ПОДАТАКА

Љекарско увјерење

1. Увјерење број _____ издато _____ године.
важи до _____ године.
2. Увјерење број _____ издато _____ године.
важи до _____ године.

Оспособљавање

1. ППБС – од _____ до _____ године, _____ часова.
2. ППП – од _____ до _____ године, _____ часова.
3. УМВ – од _____ до _____ године, _____ часова.

Додатно оспособљавање

1. _____ – од _____ до _____ године, _____ часова.
2. _____ – од _____ до _____ године, _____ часова.
3. _____ – од _____ до _____ године, _____ часова.

Положени испити

1. Познавање прописа о безбједности саобраћаја на путевима _____ године.
2. Пружање прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајним незгодима _____ године.
3. Управљање моторни возилом _____ године.

Увјерење број _____ издато _____ године.

Биљешке:

Биљешке:

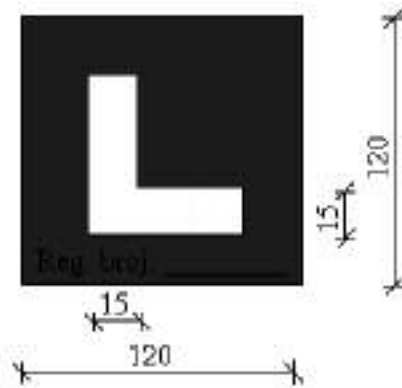
34

Биљешке:

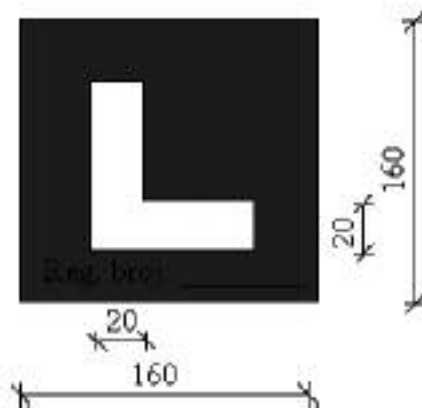
33

Прилог број 7

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА МОТОЦИКЛЕ

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА СВА МОТОРНА ВОЗИЛА ОСИМ МОТОЦИКЛА

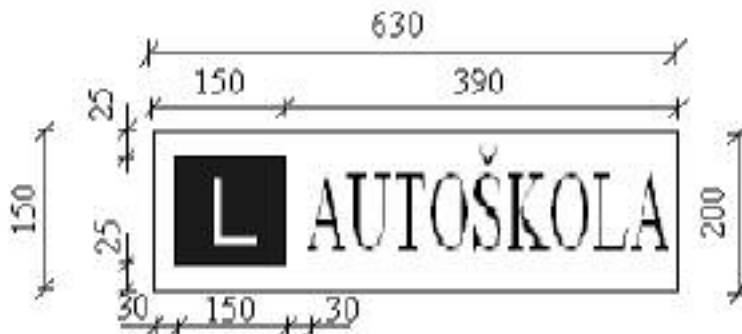
Прилог број 8

НАЗИВ И ОЗНАКА АУТО-ШКОЛЕ

Прилог број 9

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА АУТО-ШКОЛУ

Прилог број 10

(надлежни орган образовања)

Редни број регистра: _____

П Р И Ј А В А**За полагање испита за возача**

- познавање прописа о безбједности саобраћаја на путевима;
 управљање моторним возилом;

Молим да ми се одобри полагање испита за возача. О себи дајем сљедеће податке:

1.	Име и презиме	
2.	Име једног родитеља	
3.	Датум, мјесто рођења и ЈМБ	
4.	Држављанство	
5.	Занимање	
6.	Адреса становања	
7.	За коју категорију полаже испит	
8.	Ауто-школа у којој је обављено оспособљавање	
9.	Да ли је за исту категорију већ полагао испит, колико пута	
10.	Да ли посједује возачку дозволу за коју категорију возила, када је и под којим бројем издата	
11.	Да ли је подносиоцу пријаве изречена мјера забране издавања, односно одузимања возачке дозволе, ако јест од кога и за које вријеме	

Уз пријаву прилажем:

1.
2.
3.
4.
5.

Прилажем на увид:

- лекарско увјерење;
-
-

У

Подносилац пријаве

..... год.

.....

На основу пријаве и докумената приложених, одобрава се кандидату
 полагање испита за возача

Полагање испита одржаће се дана године у мјесту са почетком у часова.

У

Потпис овлашћеног лица,

..... год.

.....

СЛУЖБЕНЕ ЗАБИЉЕШКЕ

.....

Редни број регистра: _____

**ЗАПИСНИК
 О ПОЛАГАЊУ ИСПИТА ЗА ВОЗАЧА МОТОРНОГ ВОЗИЛА**

Име и презиме кандидата

Дан, мјесец и година полагања испита

А) ПРОПИСИ О БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА

Чланови испитне комисије:

1. Испитивач

2. Испитивач

Број теста, број негативних одговора, бодова

Оцјена

Потпис чланова комисије:

1. Испитивач

2. Испитивач

**В) УПРАВЉАЊЕ МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ НА ПОЛИГОНУ
(категирија А и подкатегирија А1)**

Испитивач

Грешке које је кандидат починио у току вожње:

.....
.....
.....

Оцјена

Потпис испитивача

.....

С) УПРАВЉАЊЕ МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ НА ЈАВНОМ ПУТУ

Испитивач

Грешке које је кандидат починио у току вожње:

.....
.....
.....

Оцјена

Потпис испитивача

.....

Коначна оцјена

Предсједник испитне комисије:

.....

Прилог број 11

Серијски број УБС 00000001

(надлежни орган образовања)

Број: _____

Датум: _____

_____ кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегирије _____ рођен

(Име и презиме)

_____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ положио је дана _____ 20____ године испит из
познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Ово увјерење важи годину дана од дана издавања.

М.П.

Потпис одговорног лица

Серијски број УБС 00000001

(надлежни орган образовања)Број: _____
Датум: _____

УВЈЕРЕЊЕ

о успјешно положеном испиту из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима

(Име и презиме) кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегорије _____

рођен _____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ успјешно је положио дана _____ 20____ године испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Ово увјерење важи годину дана од дана издавања.

М.П.

Потпис одговорног лица
_____**Прилог број 12**
Серијски број УБС 00000001_____
(надлежни орган образовања)Број: _____
Датум: __________
(Име и презиме) рођен _____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ показао је дана

_____ 20____ године задовољавајуће знање на провјери познавања прописа, о безбједности саобраћаја на путевима.

М.П.

Потпис одговорног лица

Серијски број УБС 00000001

(надлежни орган образовања)Број: _____
Датум: _____

УВЈЕРЕЊЕ

о успјешној провјери из познавања прописа, о безбједности саобраћаја на путевима

(Име и презиме) рођен _____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ је дана

_____ 20____ године задовољавајуће знање на провјери познавања прописа, о безбједности саобраћаја на путевима.

М.П.

Потпис одговорног лица
_____**Прилог број 13**
Серијски број У 00000001_____
(надлежни орган образовања)Број: _____
Датум: __________
(Име и презиме) кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегорије _____

рођен _____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ успјешно је положио дана _____ 20____ године испит из управљања моторним возилом, а тиме и испит за возача моторног возила у цјелини.

М.П.

Потпис одговорног лица

Серијски број У 00000001

(надлежни орган образовања)

Број: _____
Датум: _____

УВЈЕРЕЊЕ

о положеном испиту за возача моторног возила

_____ кандидат за возача моторног возила категорије / подкатегорије _____
(Име и презиме)

рођен _____ 19____ године, са пребивалиштем у _____ успјешно је положио дана _____ 20____ године испит из управљања моторним возилом, а тиме и испит за возача моторног возила у цјелини.

Ово увјерење издаје се ради издавања возачке дозволе.

М.П.

Потпис одговорног лица

Прилог број 14

ЦРТЕЖИ

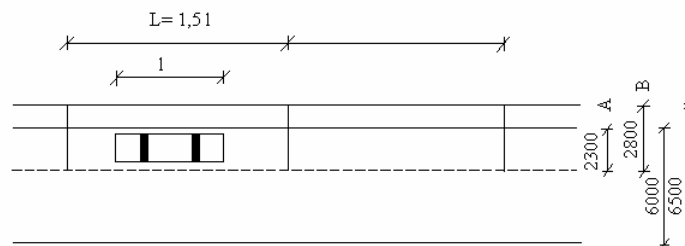
ДИМЕНЗИЈЕ И САОБРАЋАЈНО-ТЕХНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ПОВРШИНЕ
НА КОЈОЈ СЕ ВРШИ ПОЛАГАЊЕ ВОЗАЧКОГ ИСПИТА

- 1.
2. ПРОСТОР ЗА ВОЖЊУ УНАПРИЈЕД И УНАЗАД

- A) ЗА МОТОЦИКЛЕ-ЛАКЕ МОТОЦИКЛЕ
- B) ЗА ПУТНИЧКА МОТОРНА ВОЗИЛА
- C) ЗА ТЕРЕТНА МОТОРНА ВОЗИЛА

2. ПРОСТОР ЗА ПАРАЛЕЛНО ПАРКИРАЊЕ

- A) ЗА ПУТНИЧКА МОТОРНА ВОЗИЛА
- B) ЗА ТЕРЕТНА МОТОРНА ВОЗИЛА

